

LİMİTED ŞİRKETTE GENEL KURUL NİSAPLARI*

GENERAL MEETING QUORUMS IN A LIMITED LIABILITY COMPANY

Yrd. Doç. Dr. Hülya ÇOŞTAN**

ÖZET

Limited şirketler hukukuna ilişkin olarak 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda (TTK) önemli yenilikler öngörülmüştür. Bu değişiklikler oy hakkı ve genel kurul nisaplarına ilişkin hükümlerde de görülmektedir¹. TTK'da limited şirket genel kurul kararları bakımından olağan karar, önemli kararlar ve şirket sözleşmesinin değiştirilmesi kararı şeklinde üçlü ayırım yapılmış ve nisaplar da bu ayırma göre belirlenmiştir. Ortakların sorumluluğunu genişleten kararlar bakımından ise ilgili ortakların onayı aranmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Limited şirket, genel kurul, nisap, olağan karar, önemli kararlar*

ABSTRACT

Important innovations are provided within the Turkish Commercial Code (TCC, No. 6102) in regard to the limited liability companies law. Such changes are seen in the provisions relating to voting rights and general meeting quorum as well. According to TCC, limited company general meeting resolutions are segregated into three as normal resolutions, important resolutions and resolution for changing company contract, and quorums are also determined according to this distinction. In terms of the resolutions expanding the responsibilities of the company members have sought the approval of the relevant partners.

Keywords: *The Limited Liability Company, General Meeting, Quorum, Normal Resolutions, Important Resolutions.*

* Bu makale, 27 Kasım 2014 tarihinde düzenlenen "I. Ticaret Hukuku Uluslararası Sempozyumu"nda tebliğ olarak sunulmuştur.

** Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi, Ticaret Hukuku Öğretim Üyesi, (hcostan@hotmail.com).

1 TTK'nın limited şirketlere ilişkin düzenlemelerinde, İsviçre'nin limited şirketlere ilişkin 1 Ocak 2008'de yürürlüğe giren Tasarısı da dikkate alınmıştır (TTK-Gerekçe-Altıncı Kısım). Bu nedenle çalışmamızda limited şirkette genel kurul nisapları, İsviçre Borçlar Kanunu'nun (İsvBK) ilgili hükümleri ile karşılaştırmalı olarak incelenecektir.

I. OLAĞAN KARAR ALMA

TTK m. 620 uyarınca kanun veya şirket sözleşmesinde aksi öngörülmediği takdirde, seçim kararları dâhil, tüm genel kurul kararları, *toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğu ile alınmalıdır*².

Limited şirketin olağan kararları için toplantı nisabı öngörülmediği gibi, karar nisabı olarak da toplantıda temsil olunan oyların salt çoğunluğu yeterli sayılmıştır. TTK m. 620'de salt çoğunluğun belirlenmesinde *toplantıda temsil olunan oylar*³ esas alınmıştır. Toplantıda temsil olunan oylardan kasıt, genel kurul toplantısında ortağın bizzat kendisi, temsilcisi veya intifa hakkı sahibi tarafından temsil olunan oylardır⁴. Temsil olunan oylar, ilgili hususa ilişkin oylama öncesinde ayrıca belirlenmelidir. Bir başka ifade ile her karar için ayrıca tespit yapılmalıdır. Genel kurul toplantısından önce düzenlenen hazır bulunanlar listesine göre karar nisabının belirlenmesi, ancak hazır bulunanlar listesinin fiilen toplantıda bulunan ortaklara göre güncellenmesi halinde mümkündür⁵.

Şirket sözleşmesinde olağan kararlar için toplantı nisabı öngörülmüş ise, karar alınabilmesi için öncelikle bu nisabın sağlanması gerekecektir. Diğer taraftan TTK m. 617/f. 4'e göre çağrısız genel kurulda karar alınabilmesi için gerekli toplantı yetersayısı bütün ortakların temsili ile sağlanabilmektedir⁶. Bu durumda karar nisabı da limited şirketteki bütün oyların salt çoğunluğudur⁷.

TTK m. 620'de ifade edilen salt çoğunluktan kasıt, toplantıda temsil olunan oyların yarısından fazlasıdır⁸. Oyların hesaplanmasında çekimser oylar ve geçerli olarak kullanılmadığı için iptal edilen oylar da dikkate alınır⁹.

TTK m. 620'de öngörülen olağan nisap şirket sözleşmesine konulacak düzenleme ile değiştiril-

bilir¹⁰. Öğretide bir görüşe göre bu nisabın, hafifletilmesi de mümkündür¹¹.

II. ÖNEMLİ KARARLAR

A. Nisap

TTK m. 621/f. 1'de önemli kararlar için uygulanacak nisaplar ve önemli karar niteliği taşıyan kararlar belirlenmiştir. Bu maddede sayılan önemli kararlar, *temsil edilen oyların*¹² en az üçte ikisinin ve oy hakkı

10 Şirket sözleşmesinde sonradan yapılacak değişikliklerle olağan karar nisabının değiştirilmesi yönündeki bir kararın hangi nisapla alınacağı değerlendirilmelidir. Zira bu kararın TTK m. 589 uyarınca sözleşme değişikliği sayılarak bu maddeye göre mi yoksa TTK m. 621/f. 2'ye göre mi alınacağı hususu tereddüt yaratabilir. Şöyle ki TTK m. 621/f. 2 uyarınca *kanunda belli kararların alınabilmesi için değiştirilmiş nisap aranıyorsa, bu nisabı daha da ağırlaştırarak şirket sözleşmesi hükümleri, ancak şirket sözleşmesinde öngörülecek çoğunlukla alınabilir*. Söz konusu düzenlemenin lafzından hareket edildiğinde, bu hükmün sadece *kanunda öngörülen değiştirilmiş nisapların* şirket sözleşmesinde daha da ağırlaştırılması için geçerli olacağı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla TTK m. 620'de düzenlenen olağan karar nisabının şirket sözleşmesinde değiştirilmesi durumunda TTK m. 621/f. 2'nin uygulanmayacağı sonucuna varılması mümkündür. Ancak TTK m. 621/f. 2 kaynak İsvBK m. 704/f. 2'den farklı bir şekilde kaleme alınmıştır. İsvBK m. 704/f. 2'de belirli kararlar için kanunda öngörülenden daha ağır bir çoğunluğu gerektiren şirket sözleşmesi hükümlerinin, ancak öngörülecek çoğunlukla alınabileceği hükme bağlanmıştır. Görüldüğü üzere, bahsi geçen düzenlemenin lafzı olağan karar nisabının değiştirilmesi için de uygulamaya elverişlidir. Bu hususta ayrıntılı açıklama için. Bkz. **Akbay**, s. 236-237.

11 Ayrıntılı açıklama için bkz. **Akbay**, s. 239. Bu kararın TTK m. 589'a göre alınacağı yönünde bkz. **Akbay**, s. 239. Karşı görüşe göre ise şirket sözleşmesinde yapılacak düzenleme ile bu nisap sadece ağırlaştırılabilir (**Bilgili**, Fatih/**Demirkapı**, Ertan, Şirketler Hukuku, 9. Basım, Bursa 2013, s. 670.)

12 Yukarıda belirtildiği üzere olağan karar nisabına ilişkin TTK m. 620'ye göre karar nisabı, *"toplantıda temsil olunan oyların salt çoğunluğudur"*. TTK m. 621'de ise önemli kararların, *temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun* bir arada bulunması halinde alınabileceği hükme bağlanmıştır. Bu durum TTK m. 621'deki "temsil edilen oylar" ifadesinin, ilgili genel kurul toplantısına katılan oyları mı yoksa ayrıcalıklı oylar da dahil olmak üzere esas sermayeye bağlı tüm oyları mı ifade ettiği sorununun gündeme getirmektedir. Ancak kanaatimizce bu konuda şirketteki mevcut oy haklarından veya oy haklarının tümünden hareket edilmediği için ilgili toplantıda temsil olunan oylar esas alınmalıdır. Bu konuda toplantıda temsil edilen oyların dikkate alınması gerektiği yolunda bkz. **Yıldız**, Şükrü, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Şirketler Hukuku, İstanbul 2007, s. 230. *Temsil edilen oylar* ifadesinin *toplantıda temsil edilen oylar* olarak yorumlanması görüşü, TTK m. 620'ye dayandırılabilir. İsvBK m. 808'de (TTK m. 620) ve m. 808b'de (TTK m. 621) *temsil olunan oylar* ifadesine yer verilmiştir. TTK'nın limited şirket genel kurulu nisaplarına ilişkin hükümleri ile anonim şirket genel kurulu nisaplarını düzenleyen hükümleri (TTK m. 418, m. 421, m. 151/f. 1/a ve f. 5) karşılaştırıldığında, anonim şirketler hukuku ve limited şirketler hukuku arasında kullanılan terimlerde yeknesaklığın sağlanmadığı görülmektedir. Zira anonim şirkete ilişkin hükümlerde genel kurulda veya toplantıda mevcut oy haklarından söz edilmişken, limited şirkete ilişkin hükümlerde toplantıda temsil olunan oylar ifadesi kullanılmıştır. İsvBK'nın limited şirketlerde ilişkin hükümlerinde yapılan değişikliklerde, limited şirkette genel kurul karar nisabını düzenleyen İsvBK m. 808b (karş. TTK m. 621) ile anonim şirketler hukukuna ilişkin paralel düzenlemeyi öngören İsvBK m. 703 arasında terim birliği sağlanmıştır. Bu hususta farklılığı gerektiren bir sebebin bulunmadığı dile getirilmektedir (Botschafts zur Revision des Obligationenrechts (GmbH-Recht sowie Anpassungen im Aktien-, Genossenschafts-, Handelsregister- und Firmenrecht) vom 19. Dezember 2001) –*BotschaftGmbH-*, BBI

2 Aynı şekildeki düzenleme için bkz. İsvBK m. 808.

3 Ayrıca bkz. aşağıda III.

4 **Akbay**, Direnç, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Limited Ortaklık Genel Kurulu'nun Toplanma ve Karar Alma Esasları, İstanbul 2010, s. 212.

5 **Akbay**, s. 214.

6 Çağrısız genel kurulun yasanın genel yaklaşımına istisna teşkil ettiği yolunda bkz. **Akbay**, s. 211-212.

7 **Kendigelen**, Abuzer, Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler Yenilikler ve İlk Tespitler, 2. Bası, İstanbul 2012, s. 532.

8 **Akbay**, s. 211-212.

9 **Pulaşlı**, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, C. II, Ankara 2011, § 62-N. 32.

*bulunan esas sermayenin tamamının*¹³ salt çoğunluğunun bir arada bulunması hâlinde alınabilecektir.

Görüldüğü üzere bu düzenlemede temsil edilen oyların üçte ikisi ve esas sermayenin tamamının salt çoğunluğu aranarak iki farklı ölçütün aynı anda sağlanması öngörülmüştür.

TTK m. 621 uyarınca karar alınabilmesi için *oy hakkı bulunan*¹⁴ esas sermayenin tamamının salt çoğunluğu olumlu oy vermiş olmalıdır. Bu sebeple oylama öncesinde, oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun toplantıda hazır bulunup bulunmadığı belirlenmelidir. Dolayısıyla, oy hakkına sahip sermayenin tamamının salt çoğunluğunun aynı zamanda toplantı nisabı olarak belirlendiği söylenebilir¹⁵.

2002, 3209-3210). Nitekim İsvBK m. 703, 704, 808 ve 808b'de temsil olunan oylardan (*vertretenen Aktienstimmen, vertretenen Stimmen*) söz edilmektedir (Ancak bu karşılaştırmada şuna dikkat etmek gerekir ki, İsviçre hukukunda önemli kararlar için gerekli nisaplarda; anonim şirketler hukukunda ilgili genel kurul toplantısında temsil olunan sermayenin salt çoğunluğu ve temsil olunan oyların en az üçte ikisi (İsvBK m. 704), limited şirketler hukukunda ise oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğu ve temsil olunan oyların en az üçte ikisi (İsvBK m. 808b/f. 1) dikkate alınmıştır).

13 Bu hükümde geçen "tamamının" kelimesinin gereksiz olduğu yönünde bkz. **Kendigelen**, s. 533-dn. 92.

14 TTK m. 621'de oy hakkı bulunan sermayeden söz edilmiş olması, bize göre TTK'nın limited şirketlere ilişkin hükümlerinde İsviçre hukukundan yararlanılmış olmasından kaynaklanmaktadır. TTK m. 621'de ve İsvBK m. 808b'de nisaplar ile önemli karar sayılan haller, bir istisna dışında aynı şekilde düzenlenmiştir. İstisna teşkil eden durum ise İsvBK m. 808b/f. 1/4'de, genel kurulun payın devrini onaylamasının ve ortakları oy hakkına sahip ortak olarak tanınmasının da önemli karar olarak sayılmasıdır. Bu hükmün TTK'ya alınmamasının nedeni ise limited şirket payının miras, mal rejimi veya icra yoluyla geçmesinin hüküm ve sonuçlarının, TTK'da ve İsvBK'da farklı şekilde düzenlenmiş olmasıdır. TTK m. 596'da söz konusu hallerde tüm hakların ve borçların genel kurulun onayına gerek olmaksızın, esas sermaye payını iktisap eden kişiye geçeceği kabul edilmiştir. İsvBK'da ise oy hakkı ve bununla bağlantılı hakların kullanılabilmesi, genel kurulun payı iktisap eden kişiyi oy hakkına sahip ortak olarak tanınması şartına bağlanmıştır (m. 788/f. 2). Ayrıca bkz. **TTK-Gereke**, m. 596. İsvBK'nın limited şirketler hukukunu düzenleyen hükümlerinin değiştirilmesine ilişkin Tasarısı'nın 808b maddesinde de "... *oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının (des gesamten stimmberechtigten Stammkapitals) ...*" ifadesine yer verilmişti. Söz konusu Tasarı hükmü sonradan değiştirilmiş ve İsvBK m. 808b'de "... *kullanılabilir oy hakkını taşıyan şirket sermayesinin (des gesamten Stammkapitals auf sich vereinigt, mit dem ausübbares Stimmrecht verbunden ist) ...*" ifadesine yer verilmiştir. Gerek anılan Tasarı'daki gerekse anılan Kanun'daki ifadeler ile kastedilen oydan yoksun paylar değildir. Payın miras, mal rejimi veya icra yoluyla intikali halinde genel kurul onayına kadar paya bağlı oyların kullanılmaması durumudur. TTK'ya göre limited şirkette oy hakkından yoksun nitelikte esas sermaye payının oluşturulması mümkün olmadığı için "*oy hakkı bulunan esas sermaye*" ifadesinin isabetli olmadığı yolunda bkz. **Yıldız**, s. 231. Öğretide bir görüşe göre "*oy hakkı bulunan esas sermaye*" tespit edilirken; şirketin iktisap etmesi nedeniyle oy hakları donmuş olan kendi payları, somut durumdaki oydan yoksunluk halleri (TTK m. 619) ve şirket sözleşmesinde yer alan oy hakkında ilişkin sınırlamalar dikkate alınmalıdır (**Kendigelen**, s. 533).

15 **Akbay**, s. 218; TTK m. 621'deki nisapların hem toplantı hem de karar nisapları olduğu yönünde bkz. **Tekinalp**, Ünal, *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*, 3. Bası, İstanbul 2013, N. 22-26; **Bilgili/Demirkapı**, s. 672.

TTK m. 621'de aranan ikinci ölçüt ise toplantıda temsil edilen oyların en az üçte ikisinin karar lehine oy kullanmış olmasıdır. Ancak iki ölçüt birlikte sağlandığında karar alınabilecektir. Daha açık bir ifadeyle önemli karar alınabilmesi için toplantıda temsil olunan oyların en az üçte ikisi karara olumlu oy vermiş olmalı ve bu oylar en azından oy hakkı bulunan sermayenin tamamının salt çoğunluğunu temsil etmelidir.

TTK m. 621'de öngörülmüş olan önemli karar nisabı, TTK m. 621/f. 2'ye göre şirket sözleşmesinde yapılacak değişiklik ile ağırlaştırılabilir. Önemli karar nisabının şirket sözleşmesinde yapılacak düzenleme ile hafifletilmesi mümkün değildir.

B. Önemli Kararlar

TTK m. 621'de önemli kararlar şu şekilde sıralanmıştır:

- Şirket işletme konusunun değiştirilmesi.*
 - Oyda imtiyazlı sermaye paylarının öngörülmesi.*
 - Esas sermaye paylarının devrinin sınırlandırılması, yasaklanması ya da kolaylaştırılması.*
 - Esas sermayenin artırılması.*
 - Rüçhan hakkının sınırlandırılması ya da kaldırılması.*
 - Şirket merkezinin değiştirilmesi.*
 - Müdürlerin ve ortakların, bağlılık yükümlüne veya rekabet yasağına aykırı faaliyette bulunmalarına genel kurul tarafından onay verilmesi.*
 - Bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması ve bir ortağın şirket sözleşmesinde öngörülen sebeplerden dolayı şirketten çıkarılması.*
- 1) Şirketin feshi."

1. İşletme Konusunun Değiştirilmesi

TTK m. 576/f. 1/b uyarınca şirket sözleşmesinde, şirketin işletme konusu, esaslı noktaları belirtilmiş ve tanımlanmış bir şekilde gösterilmelidir. TTK m. 621/f. 1/a'da işletme konusunun değiştirilmesi, önemli karar olarak kabul edilmiştir.

2. Oy Hakkında İmtiyazlı Esas Sermaye Paylarının Öngörülmesi

TTK m. 576/f. 1/c uyarınca eğer öngörülmüş ise imtiyazların şirket sözleşmesinde belirtilmesi zorunludur. TTK m. 621/f. 1/b'de oyda imtiyaz-

lı sermaye paylarının¹⁶ çıkarılması, önemli karar olarak nitelendirilmiştir. Ancak oyda imtiyazların kaldırılmasının önemli karar teşkil edip etmediği konusunda TTK'da herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Bu noktada oyda imtiyazlı payların kaldırılması kararının hangi nisapla/nisaplarla alınması gerektiği meselesi karşımıza çıkmaktadır¹⁷.

3. Esas Sermaye Paylarının Devrinin Sınırlandırılması, Yasaklanması ya da Kolaylaştırılması

Esas sermaye payının devri TTK m. 593 vd'da düzenlenmiştir. TTK m. 595/f. 1 uyarınca esas sermaye payının devri yazılı şekilde yapılmalı ve tarafların imzaları noter tarafından onaylanmalıdır. TTK m. 595/f. 2 uyarınca şirket sözleşmesinde aksi öngörülmemişse, esas sermaye payının devri genel kurulun onayına bağlıdır. Devir işlemi genel kurulun onayı ile geçerli hale gelir. Bir başka ifadeyle limited şirkette esas sermaye payları, yasal bağlama tabi tutulmuştur¹⁸. Ancak yine bu fıkradan anlaşılacağı üzere, bu düzenleme emredici nitelikte değildir. Devir için genel kurul onayı gerekliliği esas sözleşmede yapılacak düzenleme ile kaldırılabilir.

TTK m. 595/f. 3'e göre şirket sözleşmesinde başka türlü düzenlenmemişse, ortaklar genel kurul¹⁹ sebep göstermeksizin onayı reddedebilir. Şirket sözleşmesiyle esas sermaye payının devri yasaklanabilir (TTK m. 595/f. 4). TTK m. 577/f. 1/a'da esas sermaye paylarının devrinin sınırlandırılmasına ilişkin yasal hükümlerden ayrılan düzenlemelere şirket sözleşmesinde yer verilmesi halinde, bunların bağlayıcı olacağı hükme bağlanmıştır.

TTK m. 621/f. 1/c'de esas sermaye paylarının devrinin sınırlandırılması, yasaklanması ya da kolaylaştırılması, önemli kararlar olarak sayılmış ve bu maddede öngörülen nisaba tabi tutulmuştur.

4. Esas Sermayenin Artırılması

TTK m. 621/f. 1/d'de esas sermayenin artırılması önemli karar olarak sayılmıştır. Dolayısıyla artırım kararının TTK m. 590 vd'daki prosedüre

uygun olarak TTK m. 621'deki nisaplarla alınması gerekir.

5. Rüçhan Hakkının Sınırlandırılması ya da Kaldırılması

TTK m. 591'de limited şirket ortaklarının rüçhan hakkı düzenlenmiştir. Bu hakkın sınırlandırılması ya da kaldırılması, haklı sebebin varlığı halinde ve TTK m. 621'deki nisapla karar alınması halinde mümkündür (TTK m. 591/f. 2).

6. Ortaklık Merkezinin Değiştirilmesi

Şirket merkezinin, şirket sözleşmesinde gösterilmesi zorunludur (TTK m. 576/f. 1/a). Bu hususta esas sözleşmede yapılacak değişiklik de TTK m. 621/f. 1/f'de önemli karar olarak nitelendirilmiştir.

7. Müdürlerin ve Ortakların, Bağlılık Yükümlüğüne veya Rekabet Yasağına Aykırı Faaliyette Bulunmalarına Genel Kurul Tarafından Onay Verilmesi

TTK m. 626/f. 2 uyarınca şirket sözleşmesinde aksi öngörülmemiş veya diğer tüm ortaklar yazılı olarak izin vermemişse, müdürler şirketle rekabet oluşturan bir faaliyette bulunamazlar. Şirket sözleşmesi ortakların onayı yerine ortaklar genel kurulunun²⁰ onay kararını öngörebilir. Bu hükümlere göre müdürlerin kanun gereği tabii oldukları rekabet yasağı şirket sözleşmesi ile ya da diğer ortakların yazılı onayı ile kaldırılabilir. Ancak şirket sözleşmesinde müdürlerin tabi olduğu rekabet yasağının genel kurulun onayı ile kaldırılması öngörülmüş ise genel kurulun bu kararı önemli karardır (TTK m. 621)

Ortakların rekabet yasağına ise TTK m. 613'de yer verilmiştir. TTK m. 613/f. 2'e göre şirket sözleşmesiyle, ortakların, şirketle rekabet eden işlem ve davranışlardan kaçınmak zorunda oldukları öngörülebilir. TTK m. 613/f. 4'e göre ise *geri kalan ortakların tümü yazılı olarak onay verdikleri takdirde, ortaklar, bağlılık yükümlüğüne veya rekabet yasağına aykırı düşen faaliyetlerde bulunabilirler. Esas sözleşme²¹ birinci cümledeki onay yerine ortaklar genel*

16 TTK'da limited şirkette oyda imtiyazlı paylar, anonim şirkette oyda imtiyazlı paylardan (TTK m. 479) farklı esaslara bağlanmıştır. Limited şirkette imtiyazlar konusunda ayrıntılı açıklama için bkz. Çoştan, Hülya, Limited Şirkette Oyda İmtiyazlı Paylar (I) ve İmtiyazlı Paylar, Ankara Barosu Dergisi 2012-Sayı 4, s. 77 vd.

17 Ayrıntılı açıklama için bkz. **Akbay**, s. 221 vd.

18 **Akbay**, s. 223.

19 TTK m. 595/f. 3'de geçen "ortaklar genel kurulunun" yerine, "genel kurulun" ibaresinin kullanılması gerektiği yönünde bkz. **Moroğlu**, Erdoğan/ **Kendigelen**, Abuzer, İçtihatlı-Notlu Türk Ticaret Kanunu ve İlgili Mevzuat, Güncelleştirilmiş 10. Baskı, İstanbul 2014, TTK m. 595.

20 Ortaklar genel kurulu yerine, genel kurul ifadesinin kullanılmasının isabetli olduğu yönünde bkz. **Moroğlu/Kendigelen**, TTK m. 626.

21 "Esas sözleşme" yerine "şirket sözleşmesi" ifadesinin kullanılması gerektiği yönünde bkz. **Moroğlu/Kendigelen**, TTK m. 613.

*kurulunun*²² *onay kararını öngörebilir*. Dolayısıyla ortaklar şirket sözleşmesi ile rekabet yasağına tabi tutulmuş ise diğer ortakların yazılı onayı ile rekabet yasağı kaldırılabilir. Ancak şirket sözleşmesinde rekabet yasağının genel kurul onayı ile kaldırılmasına izin verilmiş ise genel kurulun bu husustaki kararı TTK m. 621 uyarınca önemli karar niteliği taşır.

8. Bir Ortağın Haklı Sebepler Dolayısıyla Şirketten Çıkarılması İçin Mahkemeye Başvurulması ve Bir Ortağın Şirket Sözleşmesinde Öngörülen Sebeplerden Dolayı Şirketten Çıkarılması

TTK'da ortağın haklı sebeple şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması ve ortağın şirket sözleşmesinde öngörülen sebeplerle şirketten çıkarılması önemli karar olarak kabul edilmiş ve TTK m. 621'deki nisaplara bağlanmıştır²³.

TTK m. 616/f. 1/h'de *bir ortağın çıkarılması için mahkemeden istemde bulunulması* genel kurulun devredilemez yetkileri arasında sayılmıştır. Genel kurulun bu kararı, TTK m. 621'deki nisapla alması gerekmektedir.

TTK m. 640/f. 1 uyarınca şirket sözleşmesinde, bir ortağın genel kurul kararı ile şirketten çıkarılabileceği sebepler öngörülebilir. TTK m. 577/f. 1/l'de de ortağın şirketten çıkarılmasına ilişkin özel sebeplerin şirket sözleşmesinde öngörülmesi halinde bağlayıcı nitelik kazanacağı hükme bağlanmıştır. Bu hususta genel kurulun yetkisi devredilemez nitelik taşımaktadır (TTK m. 616/f. 2/f). Genel kurulun bu husustaki kararı da TTK m. 621'deki nisapla alınmalıdır.

Hemen belirtelim ki 6495 sayılı Kanun²⁴ ile TTK m. 621'e eklenen 3. fıkraya göre; bir ortağın şirketten çıkarılma sebeplerinin sonradan şirket sözleşmesine konulabilmesine dair sözleşme değişikliği, şirket sermayesini temsil eden tüm ortakların genel kurul toplantısında oy birliği ile karar alınmasıyla mümkündür.

9. Şirketin Feshi

TTK m. 616/f. 1/i'de şirketin fesih kararı alması genel kurulun devredilemez yetkileri arasında sayılmıştır. TTK m. 636/f. 1/b'de ise şirketin genel kurul

kararı ile sona erdirilebileceği düzenlenmiştir. Bu hükümler uyarınca alınacak fesih kararı, TTK m. 621'de önemli karar olarak kabul edilmiştir.

III. ŞİRKET SÖZLEŞMESİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ İÇİN GEREKLİ NİSAP

Şirket sözleşmesinin değiştirilmesi için gerekli nisap, TTK m. 589/f. 1'de düzenlenmiştir²⁵. Bu hükmünde, *"Aksi şirket sözleşmesinde öngörülmediği takdirde, şirket sözleşmesi, esas sermayenin üçte ikisini temsil eden ortakların kararıyla değiştirilebilir. 621'inci madde hükmü saklıdır"*²⁶ ifadesine yer verilmiştir. TTK m. 589'da öngörülen nisabın TTK m. 621/f. 2'ye göre ağırlaştırılması mümkündür. Fakat söz konusu nisabın hafifletilmesi mümkün değildir.

Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşıldığı üzere TTK'nın limited şirket başlığı altındaki düzenlemelerinde limited şirket genel kurulu kararlarında uygulanacak nisaplar üç farklı maddede düzenlenmiştir. TTK m. 620'de olağan karar nisabı, TTK m. 621'de önemli kararlar için aranan nisaplar ve TTK m. 589'da esas sözleşme değişikliği için gerekli nisaplar belirlenmiştir.

Burada üzerinde durulması gereken önemli bir mesele ise şirket sözleşmesinin *esas sermayenin üçte ikisini temsil eden ortakların kararıyla* değiştirilebileceğini hükme bağlayan TTK m. 589'dur. Bu suretle *esas sözleşme değişikliği* ile önemli karar arasında ayırım yapılmıştır. TTK m. 621'de sayılan önemli kararlar dışında kalan şirket sözleşmesi değişikliklerinin, TTK m. 589'a göre gerçekleştirilmesi gerekeceği için, şirket sözleşmesinin adi nisapla (TTK m. 620) değiştirilmesi mümkün olmayacaktır. Bu bağlamda somut olayda TTK m. 589'daki nisap sağlanamasa bile, TTK m. 621'deki nisap sağlanmış ise önemli karar niteliğindeki sözleşme değişiklikleri gerçekleştirilebilecektir. Buna karşılık önemli karar niteliği taşımayan bir sözleşme değişikliği için de TTK m. 621'deki nisap sağlansa bile, TTK m. 589'daki nisabın sağlanamaması söz konusu olabilecektir. Zira TTK m. 589'da esas sermayenin üçte ikisinden, TTK m. 621'de ise sermayenin salt çoğunluğundan söz edilmektedir. Bu durumun nisaplar arasındaki dengeyi bozduğu açıktır²⁷. Bu sorun, limited şirketler hukuku alanında yenilik

22 Ortaklar genel kurulu yerine genel kurul ifadesinin kullanılmasının isabetli olduğu yönünde bkz. **Moroğlu/Kendigelen**, TTK m. 613.

23 Çıkarılmak istenen ortağın bu kararda oy hakkı olup olmadığına ilişkin tartışmalar için bkz. **Akbay**, s. 231 ve dn. 665.

24 RG 02.08.2013, S. 28726.

25 TTK m. 589'un Gereğesinde; bu düzenlemenin esas itibarıyla 6762 sayılı TTK m. 513'ün tekrarı olduğu ifade edilmiştir. TTK m. 589'da 6762 sayılı TTK m. 513/f. 1 ile 6762 sayılı TTK m. 515 bir araya getirilmiştir. Değerlendirme için bkz. **Kendigelen**, s. 495.

26 Son cümle Adalet Komisyonu tarafından metne eklenmiştir.

27 **Yıldız**, s. 230; **Kendigelen**, s. 534.

olarak 620'nci ve 621'inci maddelerin öngörülmesi, buna karşılık kaynağını 6762 sayılı TTK m. 513'den alan TTK m. 589'un da ayrıca düzenlenmiş olmasından kaynaklanmaktadır²⁸.

IV. EK ÖDEME YÜKÜMLÜLÜKLERİ VE YAN EDİM YÜKÜMLÜLÜKLERİNİN ÖNGÖRÜLMESİ

A. Tanım

TTK'nın limited şirketlere ilişkin 603 ila 607. maddelerinde, "Ek ödeme ve yan edim yükümleri" başlığı altında, söz konusu yükümlere ilişkin hükümlere yer verilmiştir. Bu hükümlerde limited şirket ortaklarına esas sermaye payı bedeli dışında yüklenebilecek yükümler "ek ödeme ve yan edim yükümleri" olarak adlandırılmıştır.

TTK m. 603/f. 1'de "ek ödeme", ortakların şirket sözleşmesi ile esas sermaye payı bedeli dışında yükümlü kılındıkları ödemeler olarak tanımlanmıştır. Bu maddenin 2. fıkrasında ek ödemelerin hangi halde istenebileceği düzenlenmiştir. TTK m. 606'da ise yine şirket sözleşmesi ile şirketin işletme konusunun gerçekleşmesine hizmet edebilecek yan edim yükümlerinin öngörülebileceği hükme bağlanmıştır. Yan edimler TTK m. 606'nın gerekçesinde açıklanmıştır. Bu konuya ilişkin olarak gerekçede "... ikincil (tâli) sıfatıyla da nitelendirilebileceğimiz yan edimler bir kısım esas sermaye paylarına veya pay kategorilerine yüklenebilen veya payların tümüne yönelik olan yapma, yapmama, katlanma, kullandırma, edimleridir. Süt, pancar, şeker kamışı, meyve gibi ham ve/veya işlenmiş ürünlerin teslimi, park yeri veya depo yeri sağlanıp kullandırılması, taşıma hizmetlerinin sunulması ve benzeri edimler yan edimlerin konusunu oluşturabilir..." ifadelerine yer verilmiştir²⁹. Yan edimlerin para,

aynı veya hizmet edimi ya da yapmama edimi şeklinde öngörülmesi mümkündür³⁰. Ek ödeme yükümü ile yan edim yükümleri arasındaki fark ise TTK m. 606/f. 3'de vurgulanmıştır. Buna göre şirket sözleşmesinde açıkça belirtilmiş bir karşılığı bulunmayan ve özkaynak ihtiyacını karşılamaya hizmet eden nakdi ve aynı edim yükümleri, ek ödeme yükümü niteliği taşımaktadır.

B. İlgili Tüm Ortakların Onayının Gerekli Olması

Ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri, ortakların kuruluşta şirket sözleşmesini onaylamasıyla (TTK m. 577/f. 1/c, d) ya da sonradan şirket sözleşmesinin değiştirilmesi yoluyla öngörülebilmektedir. Dolayısıyla bu kararın TTK m. 589 uyarınca alınması gerekmektedir. Ancak buna ek olarak TTK m. 607'de şirket sözleşmesini değiştirerek, ek ya da yan edim yükümleri öngören veya mevcut yükümlülükleri artıran genel kurul kararlarının, ancak ilgili tüm ortakların onayı ile alınabileceği hükme bağlanmıştır³¹.

TTK m. 607'de ilgili tüm ortakların onayından söz edilmiş olması, ek ödeme veya yan edim yükümlerinin tüm paylara yüklenmesinin zorunlu olmadığını göstermektedir. TTK m. 606'nın gerekçesinde de yan edimlerin, bir kısım esas sermaye paylarına veya pay kategorilerine yüklenebileceği veya payların tümüne yönelik olabileceği belirtilmiştir³². Limited şirkette kuruluşta şirket sözleşmesi ile bir kısım pay veya paylara ek ödeme ya da yan edim yüklenmemesi, diğer pay kategorilerinin

28 Yıldız, s. 230; Kendigelen, s. 535.

Nitekim İsviçre Borçlar Kanunu m. 808b'de (TTK m. 621) önemli kararlar düzenlenmiş, buna karşılık şirket sözleşmesinin değiştirilmesini düzenleyen İsvBK m. 780'de şirket sözleşmesinin değiştirilmesi için ayrı bir nisap öngörülmemiştir. Dolayısıyla İsvBK m. 808b uyarınca önemli karar niteliği taşımayan şirket sözleşmesi değişikliklerinin, İsviçre Borçlar Kanunu m. 808 (TTK m. 620) uyarınca olağan nisapla gerçekleştirilebilmesine olanak tanınmıştır. İsvBK m. 808b'nin gerekçesinde de bu maddeyle, İsviçre hukukunda limited şirketler hukukuna ilişkin değişiklik öncesinde, şirket sözleşmesi değişikliğini (İsvBK eski m. 784/f.2; 6762 s. TTK m. 513), payın devrini (İsvBK eski m. 791/f. 2; 6762 s. TTK m. 520/f. 2), payın bölünmesini (İsvBK eski m. 795; 6762 s. TTK m. 524) ile şirketten çıkma ve çıkarılmayı düzenleyen hükümlerin (İsvBK eski m. 822; 6762 s. TTK m. 551) tek bir madde içerisinde düzenlendiği belirtilmiştir (BotschaftGmbH, 3210).

29 Ayrıca yan edim yükümlerinin limited şirketi kooperatife yaklaştıran bir kurum olduğu ve yan edim yükümlerinin anonim şirketler için de öngörülmüş bulunduğu dikkat çekilmiştir

(TTK-Gerekçe, m. 606). Kooperatifler Kanunu m. 31'e göre "Ana sözleşme, ortakları ek ödemelerle yükümlendirebilir. Ancak, ek ödemelerin yalnız bilanço açıklarını kapatmada kullanılması şarttır. Ek ödeme yükümleri sınırsız olabileceği gibi belirli miktarlar veya iş hacmi ile veya paylarla orantılı olarak sınırlandırılabilir". Kooperatifler Kanunu m. 8'e göre kooperatif ortağına ek ödeme yükümü yüklenmemesi, ortağın bu yükümü şirkete ortak olduğu sırada yazılı olarak kabul etmesine bağlıdır. Bu yükümlerin sonradan öngörülmesi halinde ise Kooperatifler Kanunu m. 52'ye göre ek ödeme yükümleri ihdası hakkında alınacak kararlar için bütün ortakların 3/4'ünün rızası gereklidir (f. 1). Ancak bu karar, ilandan başlayarak üç ay içinde kooperatiften çıktıklarını bildirmeleri halinde bunlara katılmayan ortakları bağlamayacaktır (f. 3).

30 Daeniker, Daniel/Frick, Jürg, Kommentierung von Art. 64 FusG, [içinde: Basler Kommentar zum Schweizerischen Privatrecht – Fusionsgesetz, Hrsg.: Watter/Vogt/Tschäni/Daeniker, Basel 2005], m. 64 N. 14.

31 İsvBK m. 797'de de şirket sözleşmesinde sonradan ek ödeme ve yan edim yükümlerinin öngörülmesi veya genişletilmelerinin bundan etkilenen tüm ortakların onayını gerektirdiği hükme bağlanmıştır. 6762 sayılı TTK m. 513'de ortakların sorumluluğunu genişleten kararların her halde oybirliği ile alınacağı öngörülmüştü.

32 TTK-Gerekçe, m. 606.

ise içerdikleri ek ödeme ya da yan edim yükümlerinin kapsamı bakımından farklılaştırılması mümkündür. Ek ödeme ve yan edim yükümleri, limited şirket ortaklarının onaylaması şartıyla, ortaklara eşit işlem ilkesine aykırı muamele edilmesine izin veren düzenlemelerdir³³.

V. BİRLEŞME, BÖLÜNME VE TÜR DEĞİŞTİRME KARARLARI İÇİN GEREKLİ NİSAPLAR

A. Genel Nisap

TTK m. 151/f. 1/c'ye göre³⁴ bir limited şirkette birleşme kararı, kural olarak *sermayenin dörtte üçünü temsil eden paylara* sahip bulunmaları şartıyla, *tüm ortakların dörtte üçünün* oylarıyla alınmalıdır. Bu hüküm limited şirket genel kurulunda nisapları düzenleyen hükümlerle birlikte değerlendirilmelidir.

TTK m. 620 ile 621'de ortak nokta, ilgili genel kurul toplantısında temsil olunan oy ölçütünden hareket edilmiş olmasıdır. Buna karşılık birleşme kararı (TTK m. 151/f. 1/c), önemli karar (TTK m. 621) ve sözleşme değişikliği kararları (TTK m. 589) için gerekli nisaplarda, farklı ölçütler esas alınmıştır.

TTK m. 621 ile karşılaştırıldığında, TTK m. 151/f. 1/c'deki nisabın³⁵ ilgili toplantıda temsil olunan oylar yerine tüm ortaklar esas alınarak belirlenmiş olması nedeniyle, limited şirket genel kurulu nisaplarını düzenleyen genel hükümler ile uyumun bozulduğu görülmektedir³⁶. Yukarıda açıklandığı üzere, limited şirkette de oy hakkının kural olarak itibarı değere göre belirlenmesi, fakat ortağın oy hakkının

sınırlanabilmesi ve birleşme kararına veya önemli karara ilişkin genel kurul toplantılarında ayrıcalıklı oyların da kullanılabilmesi nedenleriyle *ortak veya temsil olunan oy* ölçütü, nisabı değiştirebilecektir. Zira ortak ölçütünden hareket edildiğinde ayrıcalıklı oylar ve ortağın oy hakkına ilişkin sınırlamalar dikkate alınmayacak, buna karşılık oy ölçütünden hareket edildiğinde ayrıcalıklı oyların ve oy hakkına ilişkin sınırlamaların yeniden yapılanma kararına etkisinin de değerlendirilmesi gerekecektir.

Bu çerçevede ortaya çıkacak diğer bir önemli sorun da, limited şirketin birleşme, bölünme veya tür değiştirme kararlarının, TTK m. 621 uyarınca önemli karar alınmasını da gerekli kılabilecek olmasıdır. Mesela birleşme kararının, oyda ayrıcalıklı pay ihracına yol açması (TTK m. 621/f. 1/b) veya payların devrini kolaylaştırması (TTK m. 621/f. 1/c) bahsi geçen duruma örnek teşkil eder. Bu durumda TTK m. 151/f. 1/c'deki nisabın yeterli sayılıp sayılamayacağı önemli bir sorundur³⁷.

B. Ek Ödeme ve Yan Edim Yükümleri Öngörülmesi

TTK m. 151/f. 4'te "*bir limited şirket tarafından devralınan anonim ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirkette, devralma ile ek yükümlülük ve³⁸ kişisel edim yükümlülükleri³⁹ de öngörülüyor ise veya bunlar mevcut olup da genişletiliyorsa bütün ortakların oybirliğine gerek vardır*" hükmüne yer verilmiştir⁴⁰. Tür değiştirme bakımından paralel düzenleme olan TTK m. 189/f. 1/a'da ise "*limited şirkete dönüştürme halinde ek ödeme veya kişisel edim yükümlülüğü doğacaksa tüm ortakların onayıyla*" ifadesine yer verilmiştir⁴¹.

33 BotschaftGmbH, 3215.

34 Bu düzenleme TTK m. 173/f. 2 uyarınca limited şirketin bölünme kararı için de geçerlidir. Limited şirketin tür değiştirme kararı için de TTK m. 189/f. 1/c'de aynı nisaplar öngörülmüştür.

35 TTK m. 151/f. 1/c, TTK'nın ilgili hükümlerine paralel olarak değil, payın devri için gerekli nisabı düzenleyen 6762 sayılı TTK m. 520/f. 2'ye paralel olarak kaleme alınmıştır.

36 Kaynak Birleşme Kanunu m. 18/f. 1/c'de de limited şirkette birleşme kararının, sermayenin dörtte üçünü temsil etmeleri şartıyla, tüm ortakların dörtte üçünün oylarıyla alınacağı hükme bağlanmıştır. Bu suretle İsvBK'nın limited şirketlere ilişkin 2008 yılı değişiklikleri öncesi hükümleri (bu Kanunun limited şirketlere ilişkin hükümleri değiştirilerek 1 Ocak 2008'de yürürlüğe sokulmuştur- AS2007 4791 4839; BBl 2002 3148, 2004 3969) ile 2004 yılında yürürlüğe giren Birleşme Kanunu arasında paralellik sağlanmıştır. Zira İsvBK'nın limited şirketlere ilişkin söz konusu değişiklik öncesinde yürürlükte olan 784. (şirket sözleşmesi değişikliği) ve 791. (payın devri) maddelerinde de, sermayenin dörtte üçünü temsil etmesi şartıyla tüm ortakların dörtte üçüyle karar alınacağı hükme bağlanmıştır. Limited şirketler hukuku alanında yapılan değişiklikler ile birlikte İsviçre Hukuku'nda, İsvBK ile Birleşme Kanunu'nun limited şirket genel kurulu nisaplarını düzenleyen hükümleri arasındaki paralellik bozulmuştur.

37 Bu hususta ayrıntılı açıklama için bkz. Çoştan, Hülya, Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Birleşme Bölünme ve Tür Değiştirme Kararları, 3. Baskı, Ankara 2013, s. 131-133.

38 TTK m. 151/f. 4'deki ve bağlacı veya bağlacı olarak anlaşılmalı, dolayısıyla hüküm ek ödeme yükümü veya yan yükümlerin söz konusu olduğu hallerde uygulanmalıdır. Nitekim tür değiştirme kararı bakımından paralel düzenlemeyi öngören TTK m. 189/f. 1/a'da veya bağlacı kullanılmıştır.

39 TTK m. 151/f. 4'de limited şirkette söz konusu olabilecek ek yükümler, "*ek yükümlülük ve kişisel edim yükümleri*" şeklinde ifade edilmiştir. Limited şirkete ilişkin hükümler olan TTK m. 603 ilâ 607'de ise ek ödeme ve yan edim yükümleri kavramları kullanılmıştır. TTK m. 151/f. 4 ile m. 603 ilâ 607 arasındaki bu ifade farklılığı, terim birliğinin bozulmasına yol açması nedeniyle isabetli değildir.

40 Bu düzenleme TTK m. 173/f. 2 uyarınca bölünmede de geçerlidir.

41 TTK m. 151/f. 4 ile m. 189/f. 1/a'da, "*oybirliği*" ve "*tüm ortakların onayı*" şeklinde farklı ifadelerinin kullanılmış olması dikkat çekicidir. Ayrıca TTK m. 151/f. 4'de söz konusu yükümlülüklerin öngörülmesi veya genişletilmesinden söz edilmişken, TTK m. 189/f. 1/a'da sadece yükümlülük doğmasından bahsedilmiştir.

TTK m. 151/f. 4 ile ilgili olarak ek ve/veya yan yükümlerinin varlığı halinde oybirliğinin mi yoksa sadece kendisine yükümlülük yüklenen ortakların onayının mı gerekli olduğu üzerinde durulmalıdır. Bu meselenin açıklanabilmesi için, TTK m. 151/f. 4, limited şirketler hukukunda ek ödeme/yan edim yükümlerini düzenleyen TTK m. 607 ile birlikte değerlendirilmelidir. Zira TTK m. 607 uyarınca ek ya da yan edim yükümleri öngören veya mevcut yükümleri artıran genel kurul kararları, ancak *ilgili tüm ortakların onayıyla* alınabilmektedir. Dolayısıyla TTK m. 151/f. 4'teki "*bütün ortakların oybirliği*" koşulu, daha ağır bir nisabi öngörmekte ve birleşmeyi zorlaştırmaktadır⁴². Bu bağlamda ek ödeme ve/veya yan edim yükümlerinin yüklenmesini düzenleyen TTK m. 151/f. 4 ile TTK m. 607 arasında uyum sağlanması gerektiği de göz ardı edilmemelidir. Bu nedenlerle TTK m. 151/f. 4'deki "*bütün ortakların oybirliği*" koşulunun, m. 607'ye uygun olarak, birleşme nedeniyle kendisine ek yüküm veya yan edim yükümü yüklenen "*ilgili ortağın onayı*" olarak yorumlanması amaca uygun gözükmemektedir. Bir başka ifadeyle "*bütün ortakların oybirliği*" koşulu, "*ilgili bütün ortakların oybirliği*" şeklinde yorumlanmalıdır⁴³.

Mehaz İsviçre Birleşme Kanunu m. 18/f. 4'de de⁴⁴ bir limited şirket tarafından devralınan anonim ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde, bu devralma ile ek yüküm veya başka bir şahsi edim yükümü öngörülüyor ise, *bundan etkilenen tüm ortakların onayının* gerekli olduğu hükme bağlanmıştır⁴⁵. Görüldüğü üzere Birleşme Kanunu'nda, TTK m. 151/f. 4 ve m. 189/f. 1/a'dan farklı olarak *oybirliği* ifadesi yerine *etkilenen ortakların onayı* ifadesi kullanılmıştır.

Kendisine yükümlülük yüklenen ortakların birleşme kararına, olumlu oy vermesi yeterlidir. Ayrıca yazılı olarak onaylamaları gerekli değildir.

42 Örneğin devralma ile bazı ortakların ek ödeme ve yan edimler ile yükümlü kıldığı bir birleşmede, TTK m. 151/f. 1/a uyarınca birleşme kararı alınsa ve kendisine yükümlülük yüklenen ortaklar onay verse bile, maddenin lafzı dikkate alındığında oybirliği sağlanamadığı için birleşme kararının alınamaması söz konusu olabilecektir.

43 Kendisine ek yüküm ya da yan edim yükümü yüklenen ortak genel kurul toplantısına katılmamak veya genel kurul toplantısında olumsuz oy kullanmak suretiyle kararın alınmasına engel olabilecektir (İsv. Birleşme Kanunu m. 64/f. 1/a ile ilgili açıklama için bkz. **Daeniker/Frick**, m. 64 N. 17).

44 Bu hüküm İsv. Birleşme Kanunu m. 43/f. 2 uyarınca bölünmede geçerli kılınmıştır. Tür değişikliğinde de İsv. Birleşme Kanunu m. 64/f. 1/a'da aynı düzenlemeye yer verilmiştir.

45 Böylelikle şirket sözleşmesinde sonradan ek ödeme veya yan yükümleri öngörülmesini veya mevcut yükümlülüklerin genişletilmesini *bundan etkilenen tüm ortakların onayına* tabi kılan İsvBK m. 797 (TTK m. 607) ile paralellik sağlanmıştır.

KAYNAKÇA

Akbay, Direnç, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Limited Ortaklık Genel Kurulu'nun Toplanma ve Karar Alma Esasları, İstanbul 2010.

Bilgili, Fatih/**Demirkapı**, Ertan, Şirketler Hukuku, 9. Basım, Bursa 2013.

Botschafts zur Revision des Obligationenrechts (GmbH-Recht sowie Anpassungen im Aktien-, Genossenschafts-, Handelsregister- und Firmenrecht) vom 19. Dezember 2001.

Çoştan, Hülya, Limited Şirkette Oyda İmtiyazlı Paylar (!) ve İmtiyazlı Paylar, Ankara Barosu Dergisi 2012-Sayı 4, s. 77 vd.

Çoştan, Hülya, Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Birleşme Bölünme ve Tür Değiştirme Kararları, 3. Baskı, Ankara 2013.

Daeniker, Daniel/**Frick**, Jürg, Kommentierung von Art. 64 FusG, [içinde: Basler Kommentar zum Schweizerischen Privatrecht – Fusionsgesetz, Hrsg.: Watter/Vogt/Tschäni/Daeniker, Basel 2005].

Kendigelen, Abuzer, Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler Yenilikler ve İlk Tespitler, 2. Bası, İstanbul 2012.

Moroğlu, Erdoğan/**Kendigelen**, Abuzer, İçtihatlı-Notlu Türk Ticaret Kanunu ve İlgili Mevzuat, Güncelleştirilmiş 10. Bası, İstanbul 2014.

Pulaşlı, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi, C.II, Ankara 2011.

Tekinalp, Ünal, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 3. Bası, İstanbul 2013.

Yıldız, Şükrü, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Şirketler Hukuku, İstanbul 2007.

